

Ove Rasmussen:

Året, der gik

– beretning fra institut og ordbog

Arbejdet med Jysk Ordbog er nu i god gænge. I indeværende år har vi redigeret bogstav C og ca. halvdelen af bogstav D – i alt 275 spalter + 24 helsideskort og 40 spaltekort.

I forbindelse med redaktionen er materialet fra ca. 120 spørgsmål fra vore spørgelister blevet gennemarbejdet. På grundlag heraf er der udarbejdet 723 arbejdskort. Til ordbogssamlingen er udskrevet ca. 6000 kartotekskort med oplysninger, der dels hidrører fra spørgelistebesvarelserne, dels fra udskrivning af 31 værker. Da vi normalt har mellem 600 og 1000 besvarelser af den enkelte spørgeliste, vil man forstå, at der ligger et stort arbejde i at gøre disse data tilgængelige for redaktionen – et arbejde, der ikke står i et rimeligt forhold til den sekretærbistand på 30 timer ugentlig, vi har til rådighed. Det er derfor ganske forstemmende, at der ikke kan øjnes muligheder for en udvidelse, men at vi tværtimod kan se frem til en reduktion på grund af nedskæringer i ministeriets bevillinger til sekretærhjælp på universitetet.

Takket være en bevilling fra Aarhus Universitets Forskningsfond er det blevet muligt for os at etablere en “kortbank”, hvor alle de hidtil udarbejdede dialektgeografiske arbejdskort er lagret elektronisk. Det betyder, at en redaktør fra dette fælleslager kan hente relevante kort frem på sin computer til videre behandling og indarbejde evt. supplerende materiale fra det afsnit af ordbogskartoteket, der er under redak-

tion. I kortbanken, der allerede omfatter ca. 2000 kort, lagres i fremtiden alle nye arbejdskort.

Som nævnt i tidligere beretninger regner vi med, at materialeindsamlingen i det store og hele er afsluttet. På et enkelt punkt har vi dog haft dårlig samvittighed, idet vi vidste, at der i Nationalmuseets Etnologiske Undersøgelser i Brede ved København forelå omfattende, men uudnyttede optegnelser fra første halvdel af dette århundrede. Det drejer sig i vid udstrækning om besvarelser af spørgelister vedrørende materiel folkekultur. Ved et besøg i Brede kunne vi efter en gennemgang af dele af dette materiale konstatere, at der findes meget værdifuldt stof, men at vi desværre ikke har økonomiske muligheder for at udnytte det, da det vil kræve en medarbejder udstationeret i København gennem længere tid.

I dagene 28.–31. maj deltog instituttets medarbejdere i “Konferanse om Leksikografi i Norden” arrangeret af Universitetet i Oslo. Leksikografi eller ordbogsvidenskab har efterhånden udviklet sig til en etableret faggren i mange lande. Ved flere universiteter undervises der i faget; ved universitetet i Oslo er der et særligt institut for leksikografi, og i Århus er der ved Handelshøjskolen netop oprettet et professorat i faget. For at styrke ordbogsarbejdet og med henblik på udveksling af erfaringer har danske ordbogsmedarbejdere sluttet sig sammen i foreningen LEDA (Leksikografer i Danmark); og på konferencen i Oslo stiftedes Nordisk Forening for Leksikografi, der skal arbejde for at udvikle praktisk og videnskabeligt ordbogsarbejde i Norden og for at fremme nordisk samarbejde om leksikografi. Allerede i 1983 blev der etableret en tilsvarende international sammenslutning, EURALEX (European Association for Lexicography) – med deltagelse fra mange lande også uden for Europa.

Et samarbejde over landegrænserne frembyder interessante perspektiver for de nordiske dialektordbøger. En sammenligning af det dialektale ordforråd inden for Norden vil være af interesse for såvel sprogvidenskab som kulturgeografi. Der har da også allerede i 1930'erne

været ønsker og planer om at starte et fællesnordisk dialektgeografisk samarbejde, som imidlertid aldrig er blevet realiseret. Det skyldes formentlig især, at forudsætningerne for at deltage var meget forskellige fra land til land. Netop nu er der imidlertid både i Norge, Sverige og Danmark større ordbogsarbejder i gang, som behandler det dialektale ordforråd; det må derfor antages, at der uden meget store ekstraomkostninger kunne etableres en fællesnordisk (eller fællesskandinaviske) dialektordbog. Det er baggrunden for, at Jysk Ordbog har taget initiativ til et møde for medarbejdere ved disse nordiske ordbøger; på mødet, der skal finde sted her i landet i maj 1992, vil man drøfte muligheden for at realisere tanken om en nordisk dialektordbog, der bygger på centrale dele af de nationale dialektordbøger.

Også i år har instituttet besvaret en række forespørgsler fra enkeltpersoner og institutioner. Desuden har instituttets medarbejdere medvirket i to større udsendelser i Danmarks Radio, ligesom man sammen og efteråret igennem har leveret mindre ugentlige indslag til Århus Nærradio om dialektord fra Århusegnen.

Ud over de ordinære driftsbevillinger har vi med tak modtaget følgende bevillinger: Aarhus Universitets Forskningsfond: kr. 35.000 til medhjælp ved etablering af kortbank.
EDB-kapacitetsudvalget: kr. 10.750 til edb-udstyr.